

Toekomstvisioenen van troost

Ledevaartkerk, Chaam, zondag 22 november 2020, Gedachtenisdienst
Ds. Sara Dondorp

Eerste lezing: Daniël 12: 1-4

Tweede lezing: 1 Thessalonicenzen 5: 4-11

Inleiding

Vandaag is het de laatste zondag van het kerkelijk jaar. Volgende week begint de Advent. In de kerk is dat het begin van een nieuw liturgisch jaar. Vandaag, op de drempel van dat nieuwe jaar noemen we de namen van diegenen die in het afgelopen jaar gestorven zijn. We gedenken hen die we hebben moeten loslaten en tegelijkertijd weten we dat we hun herinnering meenemen. Dat is wat gedenken is: het verleden present stellen om het te kunnen meenemen naar de toekomst. Bij deze zondag horen Bijbelteksten over toekomstvisioenen. Vergezichten over Gods toekomst. Het zijn teksten die gaan over de moeiten van de huidige tijd, én over het vreugdevolle uitzicht naar Gods vrede maar ook over Gods oordeel, soms nogal heftig aangezet. In onze tijd zijn we daar een beetje huiverig voor. Het oordeel is aan God zelf, daar moet het ook blijven. Teksten over enorme rampen, al dan niet als teken van Gods oordeel noemen we apocalyptisch. Dat woord alleen al klinkt vreselijk. In Bijbelse tijden was apocalyptiek een literair genre. De bekendste apocalyps is Openbaring van Johannes, en een van de oudste is die van de profeet Daniël. Het zijn teksten bedoeld als bemoediging in angstige tijden. In de verschrikkingen herkennen mensen hun eigen tijd en uit de hoopvolle visioenen putten ze moed. Vanwege die verschrikkingen ga ik op de zondag dat we onze dierbaren gedenken deze teksten meestal uit de weg. Maar dit jaar verlangen we meer dan ooit naar uitzicht, juist vanwege de moeiten van onze tijd. Bijvoorbeeld de pijn dat een afscheid alleen in besloten kring kan. We lezen een klein fragment uit een visioen van Daniël en een bemoediging van de apostel Paulus aan de inwoners van de stad Thessaloniki.

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus,

Wat zouden we graag een kijkje in de toekomst nemen! En dan het liefst een toekomst die mooi en liefelijk is. Een toekomst waarin we elkaar kunnen troosten met een arm om de schouder of een stevige knuffel. Een toekomst waarin we onbekommerd feest kunnen vieren. Een toekomst zonder bedreigingen, zonder enge ziektes, zonder onenigheid of conflicten. Geen milieurampen, klimaatverandering, vluchtelingenstromen, dictatuur, oorlog... Ach, als dat zou kunnen....

Hoe verder de toekomstdroom reikt, des te minder realistisch is het. En toch voelt het hoopvol en bemoedigend om zo te denken. Zelfs als de droom niet realistisch is, dan nog kunnen we proberen in die richting te bewegen.

Bemoedigende toekomstdromen. Beelden van Gods toekomst lezen we vandaag. Toekomstvisioenen die veelal juist in tijden van verdrukking werden geschreven en doorverteld. Zoals de visioenen in het profetenboek Daniël. Een boek uit de tweede eeuw voor onze jaartelling, de tijd van de onberekenbare vorst Antiochus Epiphanes; een boek dat handelt over een veel eerdere periode. Over Daniël de Ziener die leefde als balling aan het Perzische hof. Daniël de Schrijver verhaalt generaties later van zijn visioenen. Deze Daniël de Schrijver moet veel onrecht hebben ondervonden of in elk geval van nabij onrechtvaardigheid gezien hebben. Hij vindt troost bij de visioenen van Daniël de Ziener. Visioenen waarin onrecht wordt rechtgezet, dromen waarin onrechtvaardigen worden veroordeeld, vergezichten waarin verloren zielen tot hun recht komen. De beelden zijn heel concreet en soms een beetje mystiek. Rechtvaardigen zullen stralen als het fonkelende hemelgewelf! Zoals hij het schrijft, lijkt het op een bekend verhaal dat grootouders aan hun jonge kleinkinderen vertellen. Opa of oma is nu een sterretje aan de hemel. Ver weg in de lucht. Daar is het licht, daar is het goed, daar is opa of oma bij God. De rechtvaardigen zullen stralen als het fonkelende hemelgewelf. Het is de vraag of de profeet Daniël het op dezelfde manier bedoelt. Israëls profeten hadden niet zoveel op met de kracht van sterren. Maar het beeld is even mooi. Zij die niet meer onder ons zijn, maar ons nog altijd dierbaar zijn, zij zullen tot hun recht komen, zij zullen in het licht staan. Wat goed was zal verlicht worden en de teleurstellingen zullen vergeten worden. Dat laatste zegt Daniël er niet bij, maar ik ben er van overtuigd dat wij het wel zo mogen zien. God is immers een God van Genade en van Liefde. Het is immers niet Gods bedoeling dat wij veroordeeld worden, schrijft enkele generaties later de apostel Paulus.

Ook Paulus schrijft beeldend over licht en liefde. In zijn brief aan de gemeente van Thessaloniki heeft hij geschreven over het afscheid van de doden. In zijn tijd geloofden velen dat de wederkomst van Christus spoedig zou komen. Dat gelovigen weldra oog in oog met de Messias zouden staan. Maar hoe zou het dan gaan met diegenen die al ontslapen zijn? Paulus stelt de mensen gerust: ook voor hen is een plaats bij God. De toekomst van God, dat gaat over licht, over heil, over gerechtigheid en over verbondenheid met God. Wij, volgelingen van Jezus Christus, staan in het licht, zegt Paulus. Wij horen niet toe aan de nacht en de duisternis, maar aan Gods dag van licht en rechtvaardigheid. Daarbij draait hij de beelden van wereldse onderdrukking om. Als het aan mensen ligt, vechten we vaak onze geschillen uit, of het nu met wapens is of met woorden of met rechtszaken. Maar als we de weg van de Eeuwige volgen, dan veranderen die wapens van intentie. Nog altijd is er behoefte aan verdediging, aan harnas en helm. Maar het harnas is niet van staal, maar van geloof en liefde, de helm is niet van ijzer, maar van hoop op redding. Anders gezegd: het zijn geloof, hoop en liefde die ons beschermen. Geloof, ofwel vertrouwen: in de Eeuwige en in elkaar. Hoop, desnoods tegen beter weten in, dat het goed komt en de liefde die alle dingen in het licht zet. Alle herinneringen en misschien zelfs de teleurstellingen. Troost elkaar en wees elkaar tot voorbeeld, zegt Paulus dan. Vertrouwen, troost, hoop en liefde: daarin ondersteunen we elkaar. Soms kan dat moeilijk zijn - in zware tijden - om vertrouwen te houden, om te blijven hopen, om elkaar troost te bieden en lief te hebben. Maar, en dat vind ik zo mooi aan dit fragment uit Paulus' brief: jullie doen dat al! Paulus vertrouwt in de mensen die hij schrijft. Dat vind ik op zichzelf al zo'n troostende gedachte. Hij zegt het weliswaar

tegen de gemeente in Thessaloniki, maar toch ook een beetje tegen ons: we doen het al goed: leven in geloof, hoop, liefde en troost. Niet perfect misschien, want niemand is perfect. Maar we doen het goed. Op anderhalve meter afstand, telefonisch, digitaal of in kleine groepjes: We troosten elkaar en we zijn elkaar tot voorbeeld.

En hoe zit het dan met onze toekomstdromen? Ons verlangen naar nabijheid, naar ontmoeting. Onze hoop op een wereld zonder dreiging van welke aard ook? Voor een deel is het een kwestie van geduld hebben. Maar volgens mij kan hoop in hele kleine dingen zichtbaar worden. De glimlach van een kind, een zonnestraal in de kamer, kleine dingen waar je vrolijk van kan worden. Dat betekent niet dat de pijn van het gemis minder wordt. Maar het is een klein venster naar licht, naar hoop, naar vertrouwen. Zo gaan we de toekomst tegemoet. We nemen onze herinneringen mee, we staan elkaar bij in het heden en we houden vast aan onze toekomstdromen.
Amen